

PATVIRTINTA
Alytaus Dzūkijos pagrindinės mokyklos
Direktorius 2018 m. spalio 24 d.
Įsakymu Nr. V-184(1.4)

ALYTAUS DZŪKIJOS PAGRINDINĖS MOKYKLOS MOKINIŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokinių maitinimo organizavimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato mokinių maitinimo Alytaus Dzūkijos pagrindinėje mokykloje reikalavimus.
2. Mokinių maitinimas mokykloje organizuojamas vadovaujantis:
  - 2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. V-964 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. V-394 redakcija) „Dėl vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
  - 2.2. Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. T-128 (Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 27 d. sprendimo Nr. T-41 redakcija) „Dėl mokinių nemokamo maitinimo Alytaus miesto savivaldybės mokyklose tvarkos aprašo tvirtinimo“.
3. Tvarkos aprašo tikslas – užtikrinti sveikatai palankią vaikų mitybą, maisto saugą ir geriausią kokybę, kad būtų patenkinti vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai, ugdomi sveikos mitybos įgūdžiai.
4. Mokykla dalyvauja šiose Europos sąjungos finansuojamose programose:
  - 4.1. Pieno produktų vartojimo vaikų ugdymo ir švietimo įstaigose „Pienas vaikams“;
  - 4.2. Vaisių vartojimo skatinimo ugdymo įstaigoje programoje.

II SKYRIUS SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽTYS

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:
  - 5.1. **Iš dalies hidrinti** (iš dalies sukietinti, iš dalies hidrogenizuoti) **augaliniai riebalai** – skysti augaliniai aliejai, hidrinimo proceso metu paversti pusiau kietais.
  - 5.2. **Patiekalas** – paprastai vienoje lėkštėje patiekiamas vartoti šaltas ar šiltas maistas.
  - 5.3. **Šiltas maistas** – maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje.
  - 5.4. **Užkandis** – maisto produktas ar patiekalas, neįtrauktas į pietų valgiaraštį.
  - 5.5. **Tausojantis patiekalas** – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniame krosnelėje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai.
  - 5.6. **Valgiaraštis** – patiekiamų vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.
  - 5.7. **Nemokamas maitinimas** – mokinių nemokamas maitinimas, kurį skiria Alytaus Socialinės rūpybos skyrius mokiniams iš mažas pajamas gaunančių šeimų.
6. Kitos sąvokos atitinka kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

III SKYRIUS MOKINIŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

7. Mokyklos vadovas ir/ar jo įgaliotas asmuo atsako už mokinių maitinimo organizavimą ir šio Tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimą.

8. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietos įrengimas ir maisto tvarkymas turi atitikti teisės aktų reikalavimus.

9. Sutartyje dėl vaikų maitinimo paslaugų teikimo Mokykloje numatyta atsakomybė už maitinimo organizavimo patalpų higienos reikalavimų užtikrinimą. Tvarkos aprašo nuostatų laikymąsi atsakingas maitinimo paslaugos teikėjas.

10. Vaikų maitinimas organizuojamas valgykloje, laikantis nustatytų maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie stalo.

11. Mokykloje vaikai gauna šilto maisto.

12. Maisto paruošimas ir patiekalų įvairumas turi atitikti vaikų amžių ir sveikos mitybos rekomendacijas (www.smlpc.lt/metodine_medziaga).

13. Vaikams maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopų produktai, duonos gaminiai); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; liesa mėsa (neužšaldyta); žuvis ir jos produktai (neužšaldyti); aliejai; turi būti mažiau vartojama gyvūninės kilmės riebalų: kur įmanoma riebi mėsa ir mėsos gaminiai turi būti keičiami liesa mėsa, paukštiena, žuvimi ar ankštinėmis daržovėmis; geriamasis vanduo ir natūralus mineralinis bei šaltinio vanduo.

14. Vaikų maitinimui mokyklose draudžiamos šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir šokolado gaminiai; valgomieji ledai; pieno produktai ir konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; kramtomoji guma; gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; nealkoholinis alus, sidras ir vynas; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių, padažų koncentratai; padažai su spirgučiais; šaltai, karštai, mažai rūkyti mėsos gaminiai ir mėsos gaminiai, kurių gamyboje buvo naudojamos rūkymo kvapiosios medžiagos (jie leidžiami bendrojo ugdymo įstaigose organizuojamų vasaros stovyklų metu ar sudarant maisto paketus į namus); rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai (jie leidžiami bendrojo ugdymo įstaigose organizuojamų vasaros stovyklų metu ar sudarant maisto paketus į namus); strimelė, pagauta Baltijos jūroje; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; mechaniškai atskirta mėsa, žuvis ir maisto produktai, į kurių sudėtį įeina mechaniškai atskirta mėsa ar žuvis; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); džiūvėsėliuose volioti ar džiūvėsėliais pabarstyti kepti mėsos, paukštienos ir žuvies gaminiai; maisto papildai; maisto produktai, pagaminti iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maisto produktai, į kurių sudėtį įeina GMO; maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai.

15. Patiekalai gaminami ir patiekiami vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 2.1, 2.2 punktuose nurodytų Tvarkos aprašų reikalavimais:

15.1. patiekiamas šiltas maistas turi būti gaminamas ir patiekiamas tą pačią kalendorinę dieną;

15.2. patiekiamas maistas turi būti kokybiškas ir įvairus;

15.3. pirmenybė teikiama maistines savybes tausojantiems patiekalų gamybos būdams. Maisto pervirimas, perkepimas, prideginimas draudžiamas;

15.4. gaminant maistą neturi būti naudojami prieskonių mišiniai, kurių sudėtyje yra maisto priedų;

15.5. kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių (rekomenduojama sezoninių, šviežių);

15.6. kiekvieną dieną turi būti patiektas patiekalas iš augalinės kilmės maisto produktų;

15.7. rekomenduojama sriubą tiekti papildomo maitinimo metu;

15.8. daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 patiekalo svorio;

15.9. jei patiekalui gaminti naudojama malta mėsa ar žuvis ir virtuvėje yra sąlygos ją sumalti, ji turi būti malama patiekalo gaminimo dieną;

15.10. tas pats patiekalas neturi būti tiekiamas dažniau nei kartą per savaitę, išskyrus gėrimus, garnyrus ir šaltus užkandžius (reikalavimas netaikomas pritaikyto maitinimo valgiaraščiams);

15.11. karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštinės daržovės, pienas ir pieno produktai) ir angliavandenių turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti patiekiamas daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras. Reikalavimas netaikomas patiekalams iš augalinės kilmės maisto produktų;

15.12. valgymo metu ant stalų neturi būti padėta druskos, cukraus, pipirų, garstyčių;

15.13. pienas ir kiti gėrimai vaikams neteikiami šalti, rekomenduojama temperatūra ne žemesnė kaip 15°C;

15.14. atsižvelgiant į sezoniškumą, keisti patiekalus ar jų žaliavas šviežiais (pvz., raugintų kopūstų sriubą į šviežių kopūstų sriubą, burokėlių sriubą į šaltibarščius ir pan.);

15.15. maistas turi būti patiekiamas estetiškai.

16. Mokykloje sudarytos higieniškos sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens (rekomenduojama kambario temperatūros, pvz., pilstomo iš geriamajam vandeniui skirtų indų, talpų, automatų ir pan.

17. Draudžiama naudoti susidėvėjusius, ištrupėjusius, įskilusius, apdaužytus kraštais indus bei aliumininius įrankius ir indus.

18. Mokykloje matomoje vietoje skelbiami:

18.1. einamosios savaitės valgiaraščiai (nurodant visus patiekalus ir gėrimus);

18.2. maisto pasirinkimo piramidės, kita sveiką mitybą skatinanti informacija;

18.3. nemokamo maitinimo (mokinių iš mažas pajamas gaunančių šeimų) valgiaraščiai.

18.4. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris (skambinti maisto saugos ir sudėties klausimais) bei teritorinės visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos telefono numeris (skambinti maitinimo organizavimo ir valgiaraščių klausimais).

19. Mokinių maitinimo organizavimo mokykloje tvarkos aprašas ir valgiaraščiai skelbiami mokyklos svetainėje.

20. Už šio Tvarkos aprašo 17 punkte išvardytos informacijos skelbimą atsakingas mokyklos vadovas ir/ar jo įgaliotas asmuo.

21. Kai Mokykloje maitinami suaugę asmenys, jiems Mokykloje nepateikiami šio Tvarkos aprašo reikalavimų neatitinkantys maisto produktai ar patiekalai vaikų maitinimo metu.

22. Mokykloje ne reklamuojami maisto produktai, išvardyti šio Tvarkos aprašo 13 punkte.

IV SKYRIUS MOKINIŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

23. Mokykloje kasdien organizuojami pietūs, kurių metu sudarytos sąlygos vaikams pavalgyti šilto maisto.

24. Patiekalai pietums patiekiami pagal valgiaraštį.

25. Valgiaraščiai sudaromi atsižvelgiant į mokykloje besimokančių mokinių amžių.

26. Skiriamos dvi amžiaus grupės (6–10 metų ir 11 metų bei vyresnio amžiaus mokiniai).

27. Pietų metu vienas iš patiekiamų karštųjų pietų patiekalų yra tausojantis patiekalas.

28. Valgiaraščiuose toks patiekalas pažymimas žodžiu „Tausojantis“. Jei pietų metu tiekiamas tik vienas karštasis pietų patiekalas, ne mažiau kaip pusė į pietų valgiaraščius (15 dienų) įtrauktų karštųjų pietų patiekalų yra tausojantys patiekalai.

29. Mokykloje yra galimybė laisvai pasirinkti užkandžius. Jie tiekiami pagal užkandžių asortimento sąrašą. Užkandžių asortimento sąraše nurodomas maisto produkto ar patiekalo pavadinimas, gamintojas bei etiketėje ar receptūros ir gamybos technologiniuose aprašymuose nurodytos sudedamosios dalys.

30. Vykdamas „Pienas vaikams“ ir Vaisių vartojimo skatinimo programas, pradinių klasių mokytojos kiekvieną dieną informuoja mokyklos valgyklos darbuotojas apie tą dieną gausiančių

pieno ir vaisių produktų mokinių skaičių. Valgyklos darbuotojos pateikia pradinių klasių mokiniams nuplautus, sunormuotus kiekvienam mokiniui vartojimui paruoštus vaisius (ar kitus produktus).

31. Mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistas (jo nesant – kitas Vadovo įgaliotas asmuo) pagal kompetenciją prižiūri, kad vaikų maitinimas būtų organizuojamas pagal Tvarkos aprašo reikalavimus. Šis specialistas kartą per savaitę pildo Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalą, nustatęs neatitikimų, juos užregistruoja Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnale, nedelsdamas raštu apie tai informuoja maitinimo paslaugos teikėją ir pranešimo kopiją pateikia Vadovui. Maitinimo paslaugos teikėjas atsako už tai, kad nustatyti vaikų maitinimo organizavimo trūkumai būtų pašalinti nedelsiant.

32. Jei per nustatytą laiką po pranešimo raštu vaikų maitinimo organizavimo trūkumai nepašalinami, Vadovas, gavęs pranešimą apie šio Tvarkos aprašo užtikrinimo trūkumus, apie tai praneša Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (maisto saugos ir sudėties klausimais) arba teritorinei visuomenės sveikatos priežiūros įstaigai (maitinimo organizavimo ir valgiaraščių klausimais).

33. Mokyklos vadovas sudaro sutartis dėl mokinių maitinimo paslaugų teikimo mokykloje.

V SKYRIUS

NEMOKAMO MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

34. Nemokamas maitinimas skiriamas gavus c

35. Mokinių nemokamas maitinimas mokykloje teikiamas neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą. Pakeitus mokyklą, nemokamas maitinimas naujoje mokykloje pradedamas teikti nuo pirmos mokymosi joje dienos. Ankstesnė mokykla vienam iš mokinio tėvų (įtėvių) parašius prašymą, pateikia pažymą apie mokinio teisę gauti nemokamą maitinimą, kurią privalu įteikti naujos mokyklos administracijai.

36. Nemokamas maitinimas mokykloje teikiamas tik mokslo dienomis bei vasaros atostogų metu organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose.

37. Nemokamas maitinimas mokiniams skiriamas:

37.1. nuo informacijos apie priimtą sprendimą gavimo mokykloje kitos dienos iki mokslo metų pabaigos;

37.2. vasaros atostogų metu mokyklose organizuojamose dieninėse vasaros poilsio stovyklose, jei tokią paramą skyrė Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus arba Alytaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus sprendime „Dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo”,

37.3. ligos atveju mokinyms nemaitinamas. Sausas davinyms neišduodamas.

38. Jeigu socialinė parama mokiniui būtina ir mokinio tėvai, globėjai (rūpintojai) nesikreipia dėl socialinės paramos mokiniams, mokykla apie tai raštu informuoja mokinio gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją ir pateikia turimą informaciją, reikalingą socialinei paramai mokiniams skirti. Tokiu atveju šios paramos prašo mokykla.

39. Mokyklos socialinė pedagogė:

39.1. kiekvieną mėnesį rašo nemokamo maitinimo lėšų panaudojimo aktus;

39.2. iki kiekvieno mėnesio 5 d. Alytaus miesto Socialinės paramos skyriui teikia informaciją apie praėjusį mėnesį nemokamą maitinimą gavusius mokinius;

39.3. kas mėnesį užpildo mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą pagal gautus sprendimus, maitinimo tabelį ir iki kiekvieno mėnesio 5 dienos elektroninį tabelį SPIS sistemoje;

39.4. informuoja nemokamo maitinimo teikėją, klasių auklėtojus bei mokinius apie naujai skirtą nemokamą maitinimą.

40. Socialinė pedagogė, vadovaudamasi elektroninio dienyno duomenimis, pildo 1-10 klasių mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, žiniaraštį.

41. Mokyklos vadovas ir/ar jo įgalioti asmenys:

- 41.1. atsako už maitinimo organizavimą ir Tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimą;
- 41.2. atsako už nemokamam maitinimui skirtų lėšų tikslingą naudojimą;
- 41.3. renka, kaupia, sistemina duomenis apie nemokamo maitinimo organizavimą mokykloje ir teikia pasiūlymus savivaldybės administracijai;
- 41.4. gavę informaciją, apie pasikeitusias aplinkybes, turinčias įtakos nemokamam maitinimui mokiniams gauti, ar kilus įtarimui, kad pateikta neteisinga informacija arba ji yra nuslėpta, apie tai informuoja savivaldybės administraciją.

MOKINIŲ VALGYMO MOKYKLOS VALGYKLOJE LAIKAS

Klasės	Pusryčiai	Pietūs
1-4		10.35 - 10.55 12.45-15.00
5-9		11.40 - 12.00 12.45 - 15.00

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas sveikatos priežiūrą mokykloje, vertina vaikų maitinimo organizavimo atitiktį Tvarkos aprašo reikalavimams ir atitinkamos savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriaus nustatyta tvarka, bet ne rečiau kaip kartą per dvi savaites pildo Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalą. Nustatęs neatitikimų, juos užregistruoja Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnale ir nedelsdamas raštu apie tai informuoja maitinimo paslaugos teikėją, pranešimo kopiją pateikia vadovui. Maitinimo paslaugos teikėjas atsako už tai, kad nustatyti vaikų maitinimo organizavimo trūkumai būtų pašalinti nedelsiant. Nepašalinus neatitikimų per tą pačią dieną, visuomenės sveikatos specialistas apie tai praneša teritorinei Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai.

43. Valgiaraščių ir vaikų maitinimo atitikties patikrinimo žurnalas Mokykloje saugomas dvejus metus.

44. Ginčai dėl mokinių teisės gauti nemokamą maitinimą sprendžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
